

FÖRSLAG TILL BYGGNADSPLAN FÖR DEL AV ÖN VRÅNGÖ I STYRSÖ KOMMUN I GÖTEBORGS OCH BOHUS LÄN

upprättat åren 1951-52 av
Folke Dahlander, Sven-Erik Johansson
Folke Dahlander / Sven-Erik Johansson

lantmätare

Skala 1:1000

Kompletterad i april 1958 av
Folke Dahlander
lantmätare

Grundkartan upprättad åren 1949-52
av lantmätare Bo Stål

Kompletterad i juli 1958 av
Folke Dahlander
lantmätare

Beteckningar:

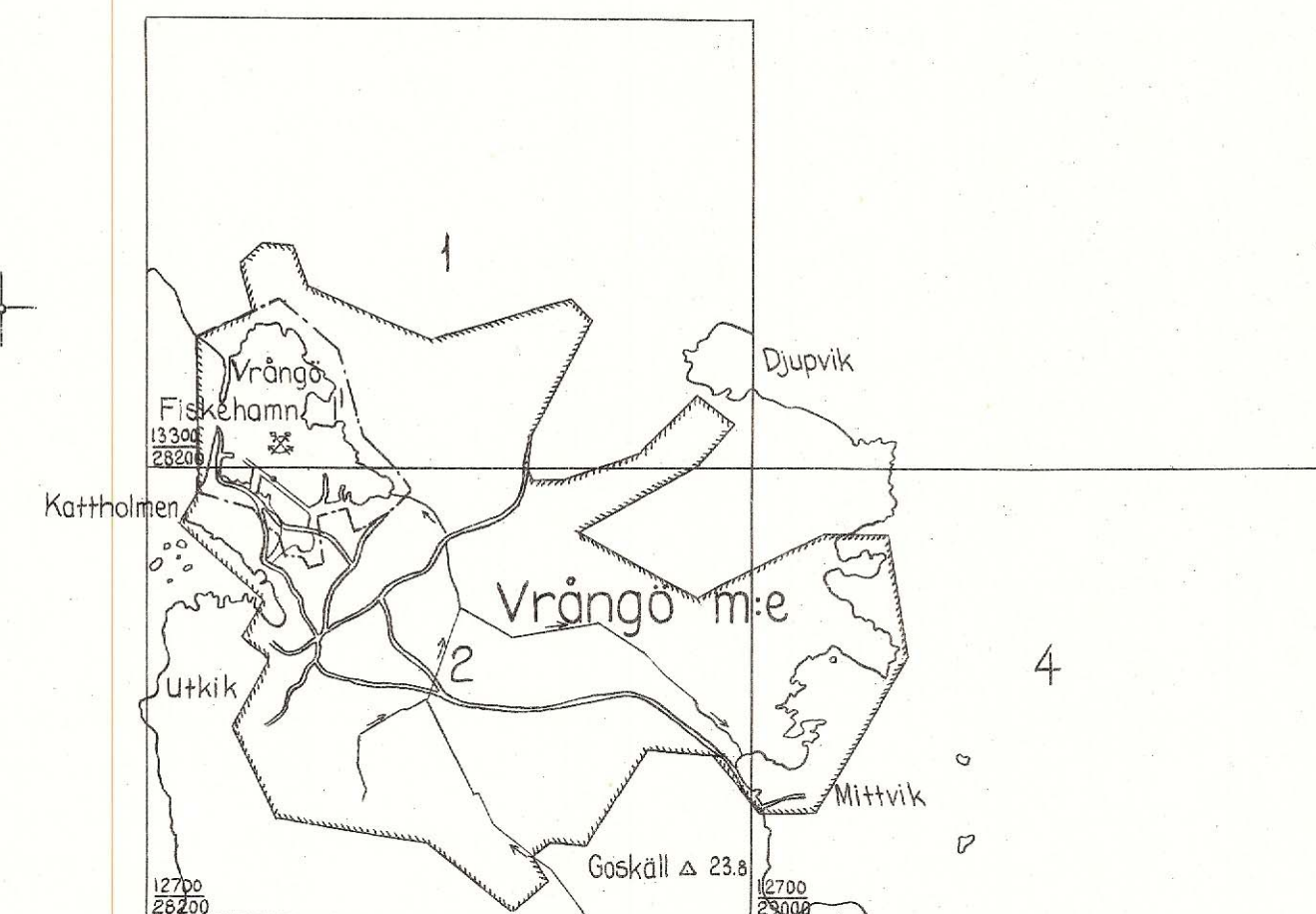
Grundkartan

- Fastighetsgräns
- Annan gränslinje
- Bonings- resp uthus
- Väg
- Stenmur
- Stödmur
- Staket
- Häck
- Strandkontur med brygga
- Dike
- El högspänningsledning
- Brunn
- Polygonpunkt
- Nivåkurvor
- Illustrationstecken, åker och äng
- lövskog
- berg eller skrävel

Planförslaget

- Plangräns
- Områdesgräns
- Bestämmelsegräns
- Illustrationslinjer, ej avsedda att fastställas
- Allmän plats, väg
- " " "park"
- Område för allmänt ändamål
- " " bostadsändamål
- " " samlings- och föreningslokaler
- " " trädgårds- och handelssträdgårdsändamål
- " " fiskehamnsändamål
- " " med fiskerieringen sammanhängande industri
- " " hamnändamål
- Mark som ej får bebyggas
- " " för uthus eller dylikt
- a, b, f Bestämmelser ang tomtplats storlek, byggnads yta, höjd, användning etc
- u Mark tillgänglig för underjordiska ledningar
- I, II Värningsantal
- v Vindinredning tillåten
- Illustrerat byggnadsläge

Skiss i skala 1:10 000 över bladindelning

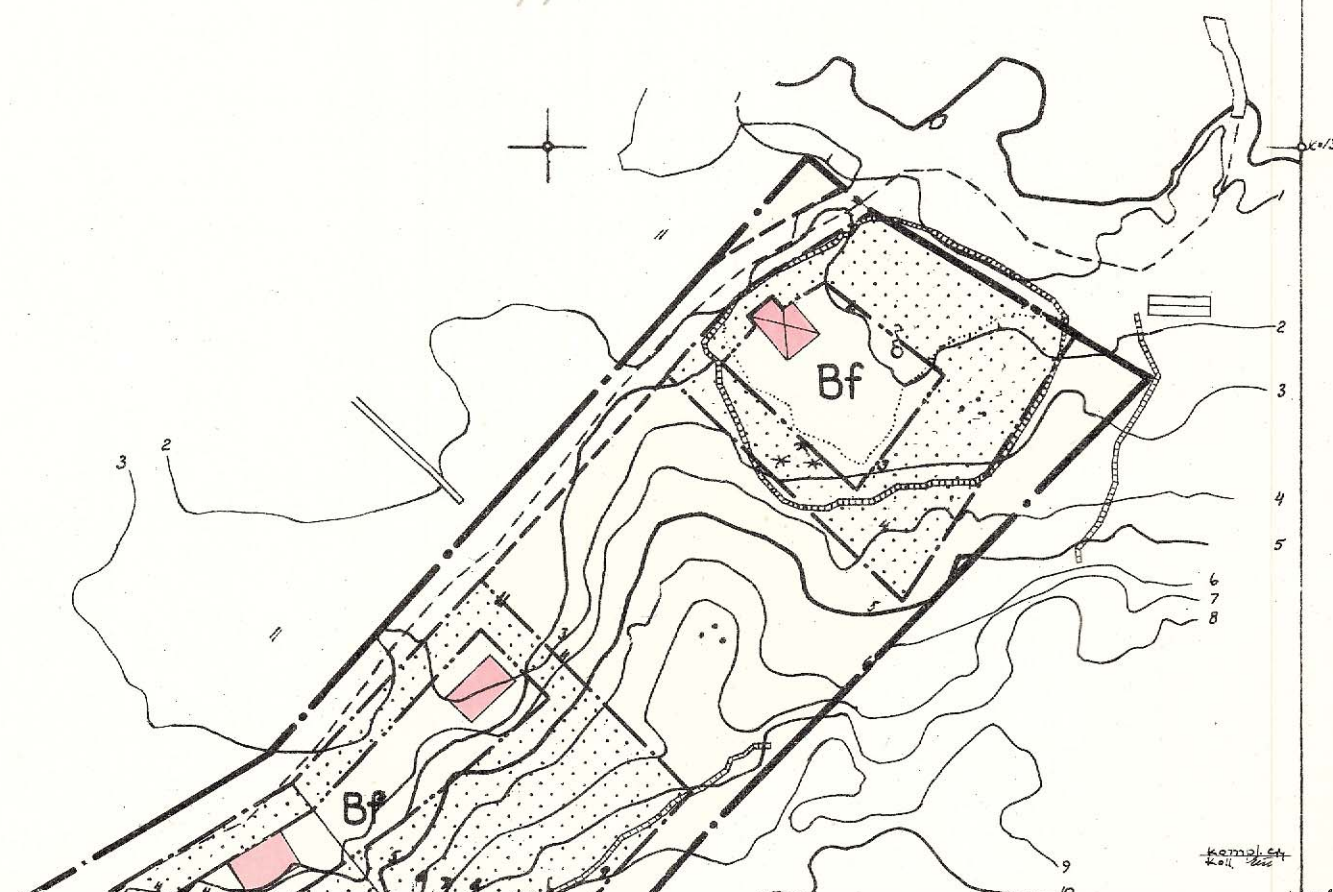

Genom lagakraftvunnet beslut den 30 dec.
1958 har länsstyrelsen fastställt å den-
na karta åskäddigt förslag till bygg-
nadsplan, betygat: Göteborg i landskansliet
den 2 februari 1959.
På tjänstens vägnar:
N. Nerenius

I samband med fastställelse den 30 december
1958 av förslag till byggnadsplan för del av ön
Vrångö i Styrso kommun har länsstyrelsen med
stöd av 109 § andra stycket byggnadslagen med-
delat förbud att utan tillstånd av länsstyrel-
sen verkställa nybyggnad inom byggnadsplaneområ-
det - med undantag för de områden, som angivits
med beteckningen Bf - intill dess vattenför-
sörjning och avlopp för detsamma anordnats i er-
forderlig mån och länsstyrelsen i anledning där-
av upphävt förbudet. Göteborg i landskansliet den
31 januari 1959.
På tjänstens vägnar:
N. Nerenius

Förbudet upphävt att I-7516.

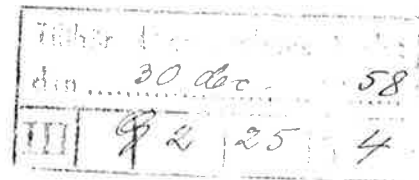

Blad 4. Göteborgs Koordinatsystem 1920

Skala 1:1000.

Kopierad från original i
Statens Reprografförhållning
G. Lundberg
Lundberg
1920

Dr. 4, Väräng.

Avskrift

BESKRIVNING

tillhörande förslag till byggnadsplan för del av ön Vrångö i Styrös socken, Styrös kommun av Göteborgs och Bohus län.

Byggnadsplaneområdets omfattning och gällande bestämmelser.

Planförslaget omfattar ett c:a 44 hektar stort område i mellersta delen av ön Vrångö, i huvudsak motsvarande det område, för vilket länsstyrelsen den 16 juni 1949 beslutat, att byggnadsplan skall upprättas. Planområdet innefattar all befintlig helårsbebyggelse på ön jämte erforderliga områden för nybebyggelse. Planområdet avses endast för helårsbebyggelse och vad därmed sammanhör.

För Vrångö municipalsamhälle gälla av länsstyrelsen den 19 mars 1943 fastställda utomplansbestämmelser. För planområdet har i avvaktan på byggnadsplans upprättande den 16 juni 1949 byggnadsförbud utfärdats, vilket förnyats den 17 december 1951.

Terräng- och naturförhållanden.

De inre delarna av planområdet utgörs huvudsakligen av relativt flacka åkerområden, till stor del numera igenvuxna till äng. Stora delar av dessa områden ligga under två meters höjd över havet och i övrigt endast till mindre del över fyra meter över havet. De lösa jordlagren utgörs i de högre belägna delarna av sand ofta med inblandning av snäckskal, i de lägre partierna av lera. Inom sistnämnda delar är på grund av lerhalten markens bärighet ringa.

Den centrala flacka plandelen avgränsas i öster och väster av saltsjön, i norr och söder av kala berg, som framför allt i söder äro ganska höga och branta. Mindre bergsryggar förekomma även inom den centrala delen. Den äldre bebyggelsen är huvudsakligen lokaliserad till sådan bergbunden terräng.

Ön Vrångö är belägen i det yttersta havsbandet och har därigenom ett för väder och vind mycket utsatt läge. Detta har satt sin prägel på såväl natur som bebyggelse. Någon skog finnes sålunda ej på ön. Enstaka vindpinade träd och buskar uppträda i gränsen mellan de odlade områdena och de kala bergen. Bergsformationerna äro ej heller sådana, att dessa i någon nämnvärd omfattning erbjuda vindskydd

mot de förhärskande vindarna från väster eller öster.

Folkmängd.

Den bofasta befolkningen uppgår för närvarande till ett antal av 333 personer, därav 270 vuxna och 63 barn. Fördelningen på åldersgrupper och kön framgår närmare av diagrammet, Bilaga A. Det kan här observeras, att antalet personer i de högre levnadsåldrarna är jämförelsevis stort i förhållande till antalet barn och ungdomar.

Folkmängden inom kommunen i dess helhet har under de senaste 40 åren ökat med c:a 400 personer, varvid är att märka, att befolknings-tillväxten under senare delen av nämnda tidsperiod visat en avtagande tendens. Tillväxten har vidare varit störst på öarna Styrso och Donsö. På Vrångö har invånarantalet hållit sig tämligen konstant. Med hänsyn till näringslivets ensidiga inriktning på ön nästan uteslutande på fisket, torde den framtida folkmängdens storlek i hög grad sammanhånga med inkomstförhållandena inom fiskerinäringen. Så vitt nu kan bedömas torde man icke böra räkna med någon egentlig folkökning på Vrångö inom de närmaste åren. Oavsett detta föreligger ett visst behov av mark för nybebyggelse, sammanhängande med den fortgående standardförbättringen och sanering inom den gamla bykärnan.

I detta sammanhang kan även antalet sommargäster eller tillfälliga besökare på ön vara av intresse. Någon försäljning av mark för sommarstugebebyggelse har hittills icke skett. Ett mycket ringa antal sommarstugor finnas för närvarande, men dessa äro belägna på ofri grund. Stora områden å ön måste betecknas som synnerligen lämpliga för sommarbebyggelse och efterfrågan på tomtmark härför har sannolikt varit stor. Den för sommarbebyggelse lämpade utmarken har emellertid varit oskiftad och förvaltats enligt bysamfällighetslagens regler. Majoriteten av delägarna har hittills varit av den uppfattningen att försäljning av tomtmark till sommarstugor icke skulle ske. Emellertid har viss uthyrning av rum till sommargäster börjats även om omfattningen därav är betydligt mindre än på övriga skärgårdsöar. För närvarande kan antalet sommargäster uppgå till omkring 150 stycken.

På sommarsöndagarna anordnas särskilda badturer med skärgårds-

båtarna till Vrångö, som har flera förträffliga badplatser. Härvid kan antalet tillfälliga besökare uppgå till flera hundra personer.

Bebyggelseförhållanden.

Bebyggelsen inom planområdet utgöres av dels den gamla sammanbyggtrade bebyggelsen invid fiskehamnen i områdets mellersta västra del, dels den nyare bebyggelsen, utspridd inom övriga delar av området.

Den gamla bebyggelsen har den för västkustfiskelägena karaktäristiska prägeln med boningshus och uthus av olika slag tätt hopbyggtrade ner mot stranden endast skilda åt av smala slingrande gångstigar och någon liten "täppa" eller "hage" här och där. I motsats till förhållandet i flertalet bohuslänska fiskelägen finnes emellertid på Vrångö mitt inne bland bostadsbebyggelsen ett stort antal ladugårdar. Dessa hava kommit att stå kvar sedan den tid, då jordbruk och boskapsskötsel utgjorde en viktig binäring till fisket för öns befolkning. Sedan förstnämnda näringsgrenar numera nästan helt upphört hava dessa ladugårdar blivit mer eller mindre överflödiga. De utnyttjas numera i viss utsträckning för lagring av bränsle m.m. eller vid tvätt och torkning av kläder. I några fall ha de inretts för sommarbostadsändamål. Boningshusen inom den gamla bebyggelsekärnan äro uppförda i en våning, de flesta dock med inredd vindsvåning. De äro i regel väl underhållna. De större s.k. dubbla husen moderniseras efter hand genom inredande av källare, installering av vatten- och köksavloppsledningar, centralvärme etc. Samtliga gemensamma vatten- och avloppsledningar äro emellertid av sådan beskaffenhet, att de måste betraktas som provisoriska.

Den nya bebyggelsen, som ej kunnat inrymmas inom den gamla bykärnan, har tämligen planlöst spritts ut över ett ganska stort område öster och sydöst om denna. Husen ha därvid trängts upp efter bergssidorna för att icke inkräkta på åkerjorden, som tidigare och ända in i våra dagar ansetts mycket värdefull. Det visar sig nu svårt och i några fall nästan omöjligt, att planmässigt inordna denna spridda bebyggelse till lämpliga enheter, som till skäligena kostnader kunna förses med tillfredsställande anordningar för vattenförsörjning, avlopp, vägar etc. Som regel äro husen i denna del fullt modernt in-

redda. Största svårigheterna har varit ordnandet av avloppsfrågan. I några fall har anslutning kunnat ske till de provisoriskt ordnade avloppen inom bykärnan. I regel utsläppes dock avloppsvattnet i något mindre dike efter viss grovrening i s.k. septic-tank.

För att få en bättre överblick över bostadsbeståndet bland annat för bedömningen av en eventuell sanering i samband med det pågående laga skiftet på ön, har en inventering verkställts rörande husens ålder och vissa med den allmänna standarden sammanhängande frågor. I följande sammanställning av inventeringsresultatet anges vissa av de undersökta förhållandena i procent av totala bostadshusbeståndet, inalles 93 stycken hus.

Hus byggt under tidsperioden				Försedda med			
före 1900	1900-1919	1920-1939	efter 1940	W.C.	Avlopp	vatten	Centr värme
15	22	54	9	27	92	86	48

Anmärkningsvärda äro de höga procenttalen i fråga om hus, som äro försedda med vatten- och avloppsledningar. Ledningarna äro dock, såsom tidigare nämnts, av provisorisk karaktär. I fråga om avloppen avse dessa i de flesta fall endast avlopp från kök. Någon åtskillnad mot fullständig avloppsanläggning har alltså ej gjorts i tabellen.

Mer än hälften av husen äro inredda med två lägenheter, varvid den ena i regel utgöres av vindsvåning. Antalet lägenheter är sålunda 155 stycken. Flera lägenheter äro att betrakta såsom provisorium, vilka tills vidare utnyttjas i avvaktan på möjlighet för innehavaren att bygga eget hus.

Byggnader för kyrkligt och allmänt ändamål.

Två stycken frikyrkokapell finnas på ön, av vilka Betelförsamlingen har ett, hus nr 95, och Missionsförbundet ett, hus nr 19. För statskyrkan planeras ett kapell, men detta kommer att förläggas utanför planområdet utefter vägen till kyrkogården i öns nordöstra del. Som alternativ har nämnts gamla skoltomten.

Ett skolhus finnes, beläget i östra kanten av bykärnan. Huset befinner sig i relativt dåligt skick. Förslag till uppförande av nytt skolhus har emellertid uppgjorts. Byggnaden är avsedd att uppföras på den öppna platsen söder om Mittviks-vägen vid Betel-kapellet. Bygg-

nadsarbetena beräknas kunna igångsättas inom den närmaste tiden.

Intill stora bryggan inom fiskehamnen finnes en mindre byggnad för förvaring av öns brandskyddsmateriell, bestående av en motorspruta med tillhörande utrustning. I samband med nyligen genomförd automatisering av telefonförbindelserna har automatstationsbyggnad uppförts omedelbart norr om gamla skolan.

Byggnader för handel m.m.

På Vrångö finnes endast två stycken speceri- och diverseaffärer, båda belägna inom den gamla bykärnan och inrymda inom vanliga bostadshus, nr 35 och nr 85.

I sydkanten av bykärnan ligger öns enda pensionat. Detta hålles endast öppet sommartid med rum för 10 - 12 personer. Ett väsentligt större antal matgäster mottages emellertid, vilka förläggas i av öborna uthyrda rum.

Industri och hantverk av nämnvärd betydelse finnes ej.

Byggnader för fiskets och jordbrukets behov.

Fiskebodarna ligga dels inom det egentliga hamnområdet dels kring s.k. Västra vik söder om Kattholmen. I samband med ombyggnad av fiskehamnen på 1930-talet uppfördes ett antal nya fiskebodar i två större längor invid den stora bryggan. Inom det äldre bodbeståndet är med hänsyn till brandskyddet och framkomstmöjligheterna en viss sanering önskvärd.

Trots den relativt sent utförda moderniseringen och utbyggnaden av fiskehamnen börjar denna redan bliva för liten. Utvecklingen mot större båttyper med kraftigare maskineri har medfört behov av ökat utrymme i själva hamnbassängen för vändningsmanövrer m.m. och ökat kajutrymme. Sådana hamnförbättringar kunna ske inom det område, som redan avsatts för hamnändamål, genom fördjupning av hamnbassängens östra del och nya kajanläggningar. En nackdel med den nuvarande hamnen är att tillfartslederna frysa till vid sträng vinterkyla, varvid båtarna få förtöjas vid iskanten eller i andra hamnar. Av denna anledning har i olika sammanhang den tanken framförts, att fiskehamnen borde flyttas till östra sidan av ön vid Mittvik, där naturliga hamnförhållanden föreligga och isränna i förekommande fall brytes för den reguljära trafiken till och från Göteborgs hamn. För närvarande torde

en flyttning av fiskehamnen icke vara så aktuell, att den mera direkt skulle ^{kunna}/påverka utformningen av byggnadsplanen. I planhänseende har emellertid nu beaktats, att icke strandområdena vid Mittvik disponerats på sådant sätt, att anläggande av hamn här framdeles skulle kunna förhindras eller försvåras.

Som tidigare här ovan berörts finnes inom den gamla bykärnan ett tämligen stort antal ladugårdar kvar oaktat jordbruk och boskapsskötsel numera i huvudsak upphört som näringsgrenar. Med hänsyn till jordmån, avsättningsförhållanden m.m. är det ej att förvänta, att åkerjorden på ön för framtiden kommer att utnyttjas på annat sätt än för trädgårds- eller handelsträdgårdsändamål. På grund härav torde jordbrukets gamla ekonomibyggnader efter hand komma att försvinna.

Näringsliv.

Huvudnäringen är sedan äldsta tider fisket. För närvarande selsättes av öns manliga befolkning 103 stycken eller 75 % inom denna näringsgren. Fisket bedrivs huvudsakligen som storsjöfiske efter sil makrill, torsk m.m. För närvarande finnes på Vrångö 15 stycken inregistrerade fiskebåtar av större typ. Den landade fångstens totalvärde uppgår till omkring en miljon kronor per år. Inom småfisket spelar hummerfisket en betydande roll.

Inom lots- och tullverken tjänstgöra omkring 10 % av den manliga befolkningen. På handel, post, telegraf och andra allmänna serviceyrken kommer c:a 10 %.

Den tidigare berörda uthyrningen av rum till sommargäster torde som inkomstkälla betraktad vara av ringa betydelse, då det i stor utsträckning i varje fall hitintills varit släkt och bekanta, som på detta sätt emottagits under sommaren.

De naturliga förutsättningarna för sommarpensionatsrörelse äro relativt goda med flera utmärkta badplatser samt den gamla pittoreska fiskelägesbebyggelsen, fiskehamnen och stora obebyggda strövområden som främsta attraktioner. Något större intresse för denna rörelse synes icke föreligga från öbornas sida. Det nuvarande pensionatet är sålunda i regel utarrenderat till företagare från andra orter.

Såsom av ovanstående kortfattade översikt framgår är fisket direkt eller indirekt den huvudsakliga inkomstkällan för Vrångö. Liksom

på flertalet fiskelägen på västkusten med relativt dåliga kommunikationer torde förutsättningarna att kunna åstadkomma ett mera differentierat näringsliv vara starkt begränsade. Någon mindre med fisket sammanhängande industri är tänkbar, vilken dock torde komma att följa samma konjunkturvariationer som fisket. Sommargäströrelsen torde som tidigare berörts kunna utvecklas, särskilt om större modernare sommarpensionat uppfördes. Den odlingsbara jorden, som nu huvudsakligen utnyttjas för potatis och grönsaksodling i de närmast bebyggelsen belägna delarna men i övrigt ligger i vall, torde kunna utnyttjas för handelsträdgårdsändamål eventuellt med speciell inriktning (tidig potatis, jordgubbar, frukt e.dyl.). De lätta sandjordarna på ön äro ofta utsatta för torka, vilket kan vara till väsentligt hinder i förevarande fall, då jämväl tillgången på vatten för eventuell konstbevattning är relativt begränsad.

Kommunikationer.

Den reguljära trafiken på Vrångö upprätthålles med ångbåt från Träpiren i Göteborg via flertalet större öar i Göteborgs södra skärgård. Restiden blir härigenom relativt lång, 1 1/2 - 2 timmar. Trafikbåtarna lägga till på östsidan av Vrångö vid s.k. Mittvik. En lång, tämligen smal träbrygga har här byggts ut som tilläggsplats. Under trafik-topparna på sommarsöndagar är bryggans kapacitet helt otillräcklig liksom för all transport av resgoods och varor till och från båtarna. Bryggan skadas ofta av is under vintrarna.

Öborna själva utnyttja i stor utsträckning fiskebåtarna för resor till och från Göteborg. För resor mellan öarna och in till Göteborg eller Saltholmen kan även en på Styrsö stationerad taxibåt anlitas.

Endast ett motorfordon, en motorcykel, finnes på ön, och utnyttjas huvudsakligen för transporter av varor från trafikbåtarna. I övrigt ombesörjes transporter med hand- eller cykelkärror.

Två vägar äro lagda under allmänt underhåll, nämligen vägen från Mittvik tvärs över ön till fiskehamnen samt en från denna förstnämnda väg utgående väg till kyrkogården norr om samhället.

Speciella fastighets- och äganderättsförhållanden.

Fastighets- och äganderättsförhållandena inom större delen av

planområdet äro mycket tilltrasslade. Dessa förhållanden skola här i korthet beröras, då uppordnandet av desamma intimt sammanhänger med byggnadsplanläggningen.

Inägorna till skifteslaget, som består av två hemman Vrångö Östergård nr 1 och Vrångö Västergård nr 2, har varit föremål för storskifte, som fastställdes år 1795. Inom de ägolotter, som därvid utlades, ägde efter hand en mycket omfattande sämjedelning rum. Genom arv, giftermål och byten av jord blevo äganderättsförhållandena ytterligare tilltrasslade. Storskiftet kunde på grund av de oklara äganderättsförhållandena icke registreras vid jordregistrets uppläggande. De lagfarter, som meddelats, avse sålunda mindre andelar s.k. marker i endera av enheterna Vrångö Östergård eller Vrångö Västergård. Som exempel på de nuvarande förhållandena kan nämnas, att det finns delägare, som enligt uppgift har sina ägor spridda på ett 60-tal från varandra skilda ställen och innefattande delar inom båda hemmanen. Sämjelotterna ha normalt en bredd på endast 5 à 6 meter. Denna starka uppdelning av jorden har tidigare vållat stora olägenheter vid brukandet av densamma. Under senare tid, sedan all lämplig byggnadsmark inom den samfälliga strandplatsen vid hamnen tagit slut, har det visat sig mycket svårt för den som önskade bygga, att från olika ägare förvärva tillräckligt antal sämjelotter till en tomtplats. Även om man stundom lyckades förvärva tomtplats hände det ofta, att säljarnas åtkomst ej kunde till fullo styrkas, varför fastighetsbildning och lagfart ej kunde ordnas för köparen. En allmän rättsosäkerhet uppstod vidare i fråga om hävdad mark och gränser för densamma.

Berörda förhållanden ledde till att frågan om laga skifte väckte i början på 1930-talet. Antalet delägare i hemmanen var vid denna tidpunkt omkring 100 stycken. Stor oenighet rådde emellertid bland delägarna rörande såväl huruvida skifte skulle företagas eller icke som i fråga om skifteslagets omfattning. Efter långvariga processer avgjordes dessa tvister av högsta domstolen så, att laga skiftet skulle i princip endast omfatta inägorna jämte hustomterna. Då frågan om skifte inom de bebyggda delarna av ön vore intimt sammanhängande med lämplig planering för bebyggelsen, väcktes genom förrättningsmannen för skiftet frågan om byggnadsplan i erforderliga delar av skifteslaget. Denna fråga avgjordes av länsstyrelsen på sätt inledningsvis be-

rörts.

Emellertid hade, under tiden som tvisten om skiftet pågick, förutsättningarna för detsamma i viss mån ändrats. Fisket hade fått en mer dominerande roll än tidigare, medan jordbruket och boskapsskötseln nästan helt upphört. Jorden hade därvid fallit i vanhävd i stor utsträckning. Endast de bästa och närmast bebyggelsen belägna skiftena utnyttjades för potatis- och grönsaksodling. Ladugårdarna hade samtidigt fått förfalla eller blivit ombyggda till tvättstugor, redskaps- eller lagerlokaler m.m. Orsakerna till denna utveckling voro flera. En av de främsta orsakerna torde vara att söka i utvecklinger inom fisket mot större sjösäkrare båttyper och förbättrad fångstutrustning, vilket i förening med allmänt förbättrade kommunikationer och avsättningsförhållanden resulterat i högre och jämnare inkomst för fiskarebefolkningen. Jordbrukets tillbakagång torde i viss mån också bero på de besvärliga fastighetsförhållandena men sannolikt i ännu högre grad på arbetskraftsförhållandena. Såväl lättare som tyngre sysslor i jordbruket åvilade som regel kvinnorna. Männen lågo för det mesta ute på fiske och hade vid hemkomsten båtar och redskap att sköta. Vid de förbättrade inkomsterna från fisket tröttnade man på det tunga jordbruksarbetet. Möjligheterna att erhålla bättre betalda platser inom Göteborg eller andra närbelägna orter ha också ökat till förfång för jordbruket.

De berörda förändrade förhållandena torde icke vara av tillfällig natur, vilket även bestyrkts av företagens opinionsundersökning i samband med planarbetet. Ingen av de nu yrkesutövande personerna ha sålunda någon tanke på att ånyo börja med jordbruk eller boskapsskötsel. Ur jordbrukssynpunkt torde sålunda det pågående laga skiftet ej längre få någon större betydelse. För uppordnandet av äganderättsförhållandena och genomförandet av byggnadsplanen synes skiftet däremot vara en både nödvändig och lämplig åtgärd.

BYGGNADSPLANEFÖRSLAGET.

Allmänna förutsättningar för planläggningen, markdisposition m.m.

Av verkställd utredning rörande befolkningsförhållandena på Vrångö synes framgå, att någon nämnvärd befolkningsstillväxt icke är att vänta inom närmaste tiden. Frågan om samhällets expansion till

följd av ökad inflyttning från andra orter torde som tidigare berörts främst sammanhånga med utvecklingen inom fisket och därmed sammanhörande näringsgrenar. För närvarande synes någon nämnvärd expansion här ej vara att förvänta. Med dessa förutsättningar skulle behovet av mark för nybebyggelse vara relativt ringa och kunna tillgodoses inom ett betydligt mindre område än det planförslaget omfattar. Ur såväl plan- som fastighetsbildningssynpunkt har det emellertid visat sig lämpligt att medtaga i huvudsak hela det preliminärt bestämda området i en första planetapp. Behov av byggnadsreglerande åtgärder i mera omfattande och detaljerad form föreligger sålunda redan nu inom hela planområdet, även och kanske icke minst för de obebbyggda åkerpartierna i de centrala delarna, som nu ge ön en viss särpräglad karaktär. Den förestående fastighetsbildningens genomförande genom det pågående laga skiftet synes lättare och riktigare kunna ske om plan föreligger även inom de glesare bebyggda delarna bland annat därigenom, att planen klarlägger markens framtida användning och därmed i viss mån dess nuvärde. Frågan om lämplig tidpunkt för planens fastställelse beröres nedan.

Genom en mindre jämkning i nordost av de preliminärt bestämda plangränserna har i samråd med markägarna ett enbart för sommarbebyggelse lämpligt område uteslutits. Detta bör tillsammans med angränsande för sommarbebyggelse lämpade områden planläggas i annat sammanhang. Planområdet innefattar sålunda nu endast mark avsedd för helårsbebyggelse och vad därmed sammanhör. Med hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna bör sommarbebyggelse i möjligaste mån förhindras uppkomma inom detta område.

Reservat för olika ändamål.

Områden för bostadsändamål.

Med hänsyn till planområdets storlek i förhållande till den väntade bebyggelsen har planarbetet inriktats på att utröna, vilken del som bäst lämpar sig att först utbygga. Av jämsides med planarbetet verkställd utredning rörande vattenförsörjning och avlopp har framgått, att den sydvästra delen, avgränsad av Mittviks-vägen i norr och vattendelaren i höjd med Betelkapellet i öster, ur ekonomisk synpunkt är avsevärt förmånligare än övriga delar. Grundförhål-

landena äro goda med huvudsakligen lösa jordlager av sand. Även ur övriga synpunkter är området lämpligt för bostadsändamål. Vad storleken beträffar innehåller det tillräckligt med byggnadsmark för relativt lång tid framåt. Bebyggelse av övriga mera kostnadskrävande delar bör därför icke ske tills vidare.

Inom det berörda exploateringsområdet har redan uppkommit viss spridd bebyggelse. Denna har på lämpligt sätt kunnat inpassas i planerna. Norra delen av området är tämligen flack och utsatt för vindar. Här föreslås byggnadstorna avgränsade så att byggnaderna bäst komma att bryta de förhärskande vindarna från väster och nordost. Området öster om sistnämnda parti ingår i den för exploatering lämpliga plandelen men har i det nu framlagda förslaget redovisats såsom område för trädgårds- eller handelsträdgårdsändamål. Syftet härmed har i första hand varit att bevara den karakteristiska öppna slätten i centrum av ön vid dess nuvarande storlek och form så länge som möjligt. Om behov av ytterligare byggnadsmark uppkommer torde med den föreslagna redovisningen planändring lätt kunna genomföras för området.

Bestämmelserna för den nya bebyggelsen har utformats efter i huvudsak samma normer som för planområden i allmänhet med öppen villabebyggelse. Tomtplatsytan har dock föreslagits relativt låg med tanke på det öppna läget och det traditionsbundna byggnadssättet. Mildare regler i fråga om byggnadsavstånd till gräns föreslås även för att möjliggöra bättre utnyttjande av tomtplatsen och i vissa fall förenklade anslutningsförhållanden till det allmänna ledningsnätet.

Planutformningen för den befintliga bebyggelsen har i stor utsträckning varit beroende av frågan om sanering inom den gamla bykärnan samt av behandlingen ur avloppssynpunkt av den spridda bebyggelsen runt det centrala åkerpartiet på ön. Bebyggelsen är i båda områdena lokaliserad till starkt bergbunden mark, till stor del med ringa höjd över havet. Den företagna inventeringen av byggnadsbeståndet har gett vid handen, att flertalet hus äro välbyggda och i gott stånd med en relativt god allmän standard såväl i fråga om utrymme som beträffande inredning och anordningar i övrigt. Utförda ledningar för vatten och avlopp, de senare nästan uteslutande endast ordnade som köksavlopp, äro emellertid anses vara provisoriska.

Någon omfattande sanering kan således på grund av ekonomiska skäl ej ifrågakomma inom överskådlig tid beträffande den rena bostadsbebyggelsen. Ur kulturhistorisk synpunkt och även trivselsynpunkt synes det vara motiverat, att inom någon del av ön bevara det traditionsbundna byggnadssättet. I planförslaget för den tätbebyggda delen ha därför i princip de befintliga husplatserna accepterats med tillvaratagande av möjligheter till framtida förbättringar ur brandskyddssynpunkt och med hänsyn till hygien, belysningsförhållanden etc. Befintliga slingrande gångförbindelser inom området ha bibehållits som trafikleder i den mån ej behovet av ökade framkomstmöjligheter, såsom till hamnen, motiverat hårdare ingripande för breddning eller rätning av äldre väg. Det är sålunda hamnintressena som motiverat den breddning av vägen mellan hus nr.47 och hus nr.48 som haft till följd, att tomtplats för sistnämnda byggnad icke kunnat utläggas. I denna fråga har kontakt tagits med såväl hamnintressenterna som delägarna i skifteslaget. Någon erinran mot förslaget till vägbreddning, vilket ansetts erforderligt, har därvid ej framförts. Utöver nu berörda vägbreddning har i planen icke föreslagits någon utformning, som kan medföra krav på ersättning i samband med det pågående laga skiftet för utflyttning eller minskat värde å bostadshus än vid hus nr.24. Här har med hänsyn till det ringa husavståndet ett bibehållande av hus nr.24 icke ansetts acceptabelt. Det kan ifrågasättas, om enbart punktprickning av byggnaden och upptagande av annan bättre belägen byggnadsyta inom den hävdade tomtplatsen skulle kunna accepteras och utflyttningstvänet därmed också kunna undanröjas. Med hänsyn till den befintliga bebyggelsen i närheten äro emellertid möjligheterna att åstadkomma en väsentlig förbättring i byggnadens läge inom området starkt begränsade. En ur olika synpunkter fullt tillfredsställande lösning av byggnadens placering synes sålunda ej vara möjlig. I det föreliggande planförslaget har därför valts en planlösning, som förutsätter utflyttning eller borttagande av byggnaden. Om utflyttning med hänsyn till kostnaderna för skifteslaget ej kan genomföras vid laga skiftet torde planförslaget få ändras i berörd del på så sätt att nuvarande hus nr 24 punktprickas och ny byggnadsyta väster om detsamma upptages inom om-

råde, som nu redovisas som öppen plats.

Områden för allmänt ändamål.

För allmänt ändamål har i planförslaget upptagits dels två varandra närliggande områden om sammanlagt c:a 4000 m² i planområdets mellersta del avsedda för ny skolhusbyggnad och för lärarbostad dels ett c:a 2000 m² stort område omkring gamla skolhuset i östra delen av bykärnan. Sistnämnda området avses huvudsakligen tillgodose samhällets egna behov av mindre lokaler, sammanträdeslokaler o. dyl., i den mån icke nya skolan kan utnyttjas härför. Alternativt skulle kapell för statskyrkan här kunna uppföras, därest icke lämpligare plats för detsamma kan erhållas norr om planområdet såsom tidigare ifrågasatts.

Beträffande området för nya skolhusbyggnaden kan invändas, att det har ett alltför öppet och särskilt för de kalla nordostliga vindarna utsatt läge, varjämte skolbyggnaden med hänsyn till utformning och höjd får en alltför dominerande verkan av föreliggande ritningar att döma. Vid planarbetets början var emellertid platsen för skolan redan preliminärt bestämd. Ett förslag att flytta skolområdet söderut till ett mera skyddat läge i den s.k. Grållekroks-dalen har därför visat sig stöta på så stort motstånd från olika håll att det tidigare förslaget fått bibehållas. I detsamma har emellertid gjorts den ändringen att området för lärarbostadsbyggnaden skilts från själva skoltomten genom en parkremsa, varigenom byggnaden får ett mindre dominerande och i förhållande till skolgården mera ostört läge. I samtliga dessa frågor har samråd ägt rum med lokala myndigheter samt berörda skol- och länsmyndigheter.

Områden för handel och hantverk, industri m.m.

I anslutning till en upptagen öppen plats i skärningen av vägarna från Mittvik och den centrala samhällsdelen ha utlagts tvenne områden för handels- och bostadsändamål. Befolkningsunderlaget är för ringa för att motivera utläggande av större områden för handelsändamål. Bestämmelserna ha vidare utformats så att lokaler för handel och hantverk få inredas inom områden för bostadsändamål.

Tyngre eller mera markkrävande industri torde icke kunna förväntas bli lokaliserad till Vrångö framför allt med hänsyn till kommunikationsförhållandena. Förutsättningarna för småindustri på

platsen torde ej heller vara särskilt gynnsamma. Emellertid har inom fiskehamnsområdet redovisats särskilt område för varvs- eller konservindustri eller liknande med fiskerinäringen sammanhängande rörelse. Detta område kan erhålla förbindelse sjövägen via fiskehamnen och till övriga delar av ön längs en väg utmed hamnens östra del.

Områden för förenings- och samlingslokaler m.m.

Under den gemensamma beteckningen C har i planförslaget upptagits dels två områden kring de befintliga frikyrkokapellen dels ett reservat i sydöstra delen av bykärnan. Bestämmelserna ha utformats så att dessa områden få användas för förenings- och samlingslokaler av såväl frikyrkliga som andra föreningar eller sammanslutningar ävensom för lokaler för allmän service. Det mellersta området ligger omedelbart intill en avloppsstam, varför det med fördel skulle kunna utnyttjas för uppförande av andelstvättstuga, bastubad e.dyl. Området är så stort, att det utan olägenhet torde kunna uppdelas i två tomtplatser, därest behov därav skulle uppkomma.

Särskilt reservat för pensionat eller liknande byggnad har ick upptagits inom planområdet. För närvarande utnyttjas hus nr 20 för bostadsändamål kombinerat med sommarpensionatsrörelse. Då rörelsen icke är av större omfattning har det ej ansetts motiverat att införa särbestämmelse för denna del. Under planarbetet har frågan om upptagande av större reservat för sommarpensionat diskuterats. Från samhällsbornas sida har därvid framförts den bestämda uppfattningen, att sådant område icke borde utläggas inom planområdets gränser. Om över huvud pensionatsrörelsen skall utökas vore det enligt samhällets synpunkt lämpligare, att plats reserverades längre norrut på ön där det dels finnes lämpliga områden och vidare rörelsen skulle vara mindre störande.

Områden för trädgårds- och handelsträdgårdsändamål.

Vid det pågående laga skiftet liksom också i samband med planarbetet har det framgått, att samhällsborna, oavsett att det egentliga jordbruket upphört, vilja i viss omfattning fortsätta att bruka den öppna åkerjorden för potatis- och grönsaksodling. Detta gäller i varje fall de bördigare och närmast bebyggelsen liggande fälten. Det förutsättes härvid vidare, att man får äganderätten till den åkermark man skall odla. Att tänka sig något slag av arrendesystem är

med hänsyn till befolkningens inställning ej möjligt att genomföra. På grund härav torde vid det pågående skiftet fastighetsbildningen få ske så, att de skiftesdelägare, vars ägokrav är så stort att det räcker till mer än själva tomtplatsområdet kring boningshuset, erhålla särskilt åkerskifte. Fastigheterna skulle således i många fall oavsett att det här är fråga om bostadsfastigheter, komma att bestå av två eller eventuellt flera skiften, varav ett utgöres av den egentliga bostadstomten - i regel bestående av kalt berg - och ett eller två skiften åker för trädgårdsbruk. Med hänsyn till de speciella förutsättningarna i skärgårdssamhällena torde intet vara att erinra mot en fastighetsbildning av berört slag - i huvudsak innebärande en legalisering av en traditionsbunden bruksform, som än i dag visar sig vara ändamålsenlig.

För att möjliggöra en fastighetsbildning av detta slag ha de åkerområden, som ingå i planområdet och som avses att uppdelas mellan olika delägare, redovisats såsom områden för trädgårds- och handelsträdgårdsändamål, vilka betecknats med L. Dessa utgöras huvudsakligen av de lägre belägna delarna av det centrala åkerpartiet på Vrångö, till största delen beläget mindre än tre meter över havsytan. Som byggnadsmark är det därför olämpligt i varje fall för bostadsbebyggelse. Emellertid är det med hänsyn till områdets karaktär av öppen slätt olämpligt, att bebyggelse av något slag uppkommer, i varje fall vad det gäller de inre delarna av åkerpartiet. Behov av bebyggelse torde ej heller föreligga så länge områdena utnyttjas uteslutande för odling av köksväxter och potatis. Dessa kunna då lagras inom byggnad belägen på bostadsskiftet liksom också erforderliga redskap kunna förveras där. Vanliga redskaps- eller lagerbyggnader få därför ej uppföras inom området i enlighet med de föreslagna bestämmelserna. Den enda bebyggelse, som föreslagits få förekomma inom L-områdena är växthus och därmed samhöriga byggnader. Dessa böra givetvis inplaceras inom området så att de så lite som möjligt verka störande ur estetisk synpunkt. Med hänsyn till att den blivande fastighetsindelningen inom området nu ej kan överblickas, har det ej varit möjligt, att närmare avgränsa de områden som få bebyggas. Behov härav torde ej heller föreligga med hänsyn till den ringa byggnadsverksamhet, som med det angivna användningssättet kan ifrågakom-

ma.

Reservat för hamnar, vägar etc.

För fiskehamnsändamål har i planförslaget upptagits ett något större område än som omfattas av fastigheten Vrångö Fiskehamn 1¹. Bland annat har stora delar av s.k. Västra vik, som nu huvudsakligen utnyttjas för hemmafiskarna, medtagits i fiskehamnsområdet, varigenom kontrollen på sjöbodbebyggelsen lättare kan ordnas och hamnintressena bättre tillvaratagas. De nu gällande gränserna för fastigheten Vrångö Fiskehamn 1¹ synes i vissa delar ha fått en relativt olämplig sträckning, bland annat vid hus nr 1, där gränsen går genom en utbyggnad på huset, samt vid husen nr:s 10 och 13, där gränsen går strax utanför byggnadslivet. Hamnområdet har här föreslagits få jämkade gränssträckningar, som bättre ansluter sig till befintliga förhållandena på marken. Fastighetsindelningen torde i samband med skiftet lätt kunna bringas i överensstämmelse med planförslaget i denna del. Bestämmelserna för fiskehamnsområdet ha utformats så att de om möjligt medföra så litet intrång för fiskerinäringen som möjligt. För att tillgodose innanförliggande bebyggelses behov av utsikt och dager har vissa partier inom hamnområdet punktprickats för att förhindra skymmande bebyggelse, varjämte särskilda bestämmelser om byggnadshöjd inom området medtagits.

Vid Mittvik har utlagts reservat för trafikhamn. Området har här tagits till relativt stort i syfte att få med även sådana delar, som kunna erfordras för en kommande ombyggnad av den nuvarande dåliga tilläggsplatsen för trafikbåtarna.

Vägnätet har utformats i stort sett med bibehållande av de befintliga vägarna. Av dessa äro två lagda under allmänt underhåll såsom tidigare berörts. Av dessa föreslås vägen mellan de båda hamnarna beträffande sträckan Mittvik - bykärnan breddad till 8 meter, då den nuvarande vägen på c:a 5 meter visat sig vara alldeles för smal. Denna väg synes lämpligen böra utbyggas med en körbana på c:a 3,5 meter och en gångbana på minst 1,5 meter vartill kommer diken på båda sidor. I fråga om sträckningen av denna väg föreslås en del mindre rätningar varjämte reservat utlagts för lämplig anslutning till trafikhamnsområdet med tanke på en eventuellt ny tilläggsplats i områdets norra del. Inom bykärnan har den dömda vägsträckningen, som

följer bygatan mellan hus nr 27 i söder norrut till vägkorset strax öster om hus 40, ej bibehållits som huvudväg till hamnen. I stället har föreslagits sträckningen från sistnämnda vägkors sydostut med anslutning till Mittviks-vägen sydost om hus 89. Denna sträckning medför visserligen en rivning eller utflyttning av hus 48 men innebär i övrigt mindre intrång på bebyggelsen än den dömda sträckningen.

Som ny tillfart till hamnens östra del har upptagits vägreservat utmed det större avloppsdiket norr om gamla skolan. Denna väg ansluter till den dömda vägen mot kyrkogården. Även sistnämnda väg avviker i förslaget från den dömda sträckningen såtillvida att den nu föreslås bättre ansluta sig till befintliga vägar. Inom bykärnan bibehållas de befintliga gångstråken i möjligaste mån som trafikleder med tillvaratagande av de möjligheter till breddningar eller platsbildningar som kunna ske. I flera fall innebär detta, att mark som nu upptages av gamla ladugårdar redovisas som vägmark. Dessa gamla ladugårdar äro, som inledningsvis berörts, ofta gamla och av så dålig kvalitet, att de ur sundhetssynpunkt snarast böra rivas.

Inom de nyare bostadsområdena ha vägreservaten givits en bredd av sex meter. Bredden kan förefalla onödigt stor men har motiverats med att det i regel inom de berörda områdena behövs diken på ömse sidor om vägen och att det från samhällets sida uttalats önskemål om att vägarna borde göras så breda att möte utan olägenhet kan ske med förekommande fordon, truckar, motorcyklar och tvåhjuliga dragfordon. Vägarna ha om möjligt givits sådana sträckningar, att de äro lätta och billiga att utbygga. I regel utgöres grunden sålunda av sandjordar med stor bärighet.

Övriga områden.

Som öppen plats har redovisats mark, som på grund av stark bergbundenhet, höjd över havet eller i övrigt exponerat läge ej lämpar sig för bebyggelse. Dessutom har i framförallt östra delen av planområdet viss mark redovisats som öppen plats oaktat den i och för sig kan anses lämplig som byggnadsmark. Motivet härför har varit de tidigare berörda avloppsförhållandena. För denna plandel kan sålunda ej utan avsevärda kostnader gemensamma avlopp anordnas. I möjligaste mån ha de öppna områdena här avgränsats så, att en kommande planändring icke skall försväras, därest en sådan ändring skulle kunna mo-

tiveras.

Inom den gamla bykärnan ha ett par mindre områden med saneringsmogen uthusbebyggelse kunnat redovisas som öppen plats. I plan områdets södra del har likaledes redovisats en mindre öppen plats. Sistnämnda område avses huvudsakligen utnyttjas för anläggande av branddamm för den södra plandelens behov. Inom övriga delar av planområdet är avståndet till stranden icke större än att havsvattnet lämpligen utnyttjas för brandsläckning.

Det sydvästra öppna området har delvis karaktär av vattentäktsområde. Inom detta torde utan olägenhet kunna medgivas uppförande av enstaka mindre pumpstationsanläggningar. Liknande anläggningar kunna även erfordras inom andra delar av planområdet. Det har ej ansetts erforderligt, att i planen redovisa särskild byggnadsplats för dessa anläggningar.

Synpunkter på plangenomförandet.

På grund av rådande äganderättsförhållanden inom skifteslaget kommer plangenomförandet att i huvudsak ske i ett sammanhang genom det pågående laga skiftet. Flertalet husägare äro nämligen också delägare i skifteslaget. Fastighetsbildningen torde därför i stort sett genom fastställelse å skiftet bliva genomförd för den befintliga bebyggelsen. Likaså kommer genom laga skiftet såväl ägande- som dispositionsrätten till hamnar, vägar och öppna platser att lösas. I fråga om skiftesläggningen torde det vara lämpligast, att samtliga områden för hamnar, för allmänt ändamål, för samlings- och föreningslokaler samt för vägar och öppna platser vid skiftet undantagas såsom samfälliga i den mån de icke redan tillhöra enskilda personer eller föreningar och därmed ägolott för vederbörande skall utläggas. Vidare bör all för bostadsbebyggelse avsedd exploateringsmark eller i varje fall så stor del därav som möjligt avsättas som samfällig. Samhället (skifteslaget) erhåller därigenom bättre möjligheter att leda samhällets utbyggnad på ekonomiskt fördelaktigaste sätt. För Vrångö skifteslag finnes redan särskilt förvaltning ordnad i enlighet med 1921 års lag om förvaltning av bysamfälligheter m.m. Upplåtelse av samfällig mark i de fall detta är avsett att ske kan därigenom relativt lätt ordnas. En fördelning av exploateringsmarken med-

för lätt, att tomtmarkspriserna pressas i höjden eller att viss vä belägen tomtmark icke över huvud taget blir tillgänglig för bebyggelse vid lämplig tidpunkt. Om möjligt borde sålunda exploateringsmark i mindre omfattning endast tilldelas de delägare för vilka nybyggnad omedelbart är aktuell.

Vid utarbetandet av planförslaget har samråd med berörda förrättningsmän och fastighetsbildningsmyndigheter ägt rum för att få klarlagt vilken utformning planen lämpligen bör ges för att den icke skall förhindra eller motverka en lämplig skiftesläggning. Det har därvid framgått att man på ett tidigt stadium i skiftesförrättningen endast har ringa möjlighet att beakta alla frågor, som skola behandlas och avgöras vid skiftet och vilka kunna vara av den art, att de påverka planläggningen. Å andra sidan är det för skiftesläggningen värdefullt, att den plantekniska sidan av fastighetsbildningen blivit så allsidigt belyst som möjligt. För de rena samhällsdelarna av skifteslaget torde det vara erforderligt, att ett så genomarbetat förslag till byggnadsplan föreligger, att några mera genomgripande förändringar i detsamma icke behöver förekomma.

Det har visat sig att själva byggnadsplanen och utformningen av densamma påverkar skiftesförrättningen huvudsakligen i tre väsentliga frågor, nämligen i fråga om graderingen och möjligheterna att göra densamma rättvis olika delägare emellan - speciellt då innehav skall utgöra delningsgrund vid skiftet - vidare i fråga om tilldelning av mark och upprättande av skiftesplan, varvid för envar delägare skall utläggas fastighet, som bortsett från vissa mindre jämningsmöjligheter skall jämt svara mot vederbörandes ägokrav, samt slutligen i fråga om utflyttning av byggnader och därav föranledda penninglikvider delägarna emellan. Det är här icke möjligt, att närmare klarlägga sambandet mellan dessa frågor. Det förtjänar emellertid att påpekas, att en av huvudprinciperna i jorddelningslagen är den, att laga skiftet icke för någon delägare får föranleda förfång, varmed menas en minskning av ingående fastighets värde. Som indirekt följd av denna regel gäller också, att anläggande av nya vägar, utflyttning av byggnader m.m. som kan erfordras för att lämplig skiftesläggning skall kunna genomföras och varom beslut fattas vid skiftesförrättningen, skall genomföras under skiftet eller inom viss

- 20 -

kortare tid efter dess avslutande. Man kan alltså ej i samma utsträckning som vid planläggning i andra sammanhang räkna med, att planen skall genomföras först så småningom, varvid erforderliga ingrepp som kunna föranleda skada eller ersättning genomföras först vid en tidpunkt, då olägenheterna bli så ringa som möjligt. På grund av de berörda förhållandena är det sålunda lämpligast om planförslaget kan hållas öppet för sådana ur plansynpunkt acceptabla jämkningar, som kunna bli erforderliga till följd av beslut i medskiftet sammanhängande frågor.

Under förutsättning att laga skiftet kan genomföras efter i huvudsak det tillvägagångssätt, som ovan skisserats, torde behov av förordnande från länsstyrelsens sida enligt 113 § byggnadslagen ej uppkomma. Anledning till ersättning jämlikt 116 eller 118 §§ torde ej heller uppkomma.

R

Göteborg i juni 1953.

Folke Dahlander   Sven-Erik Johansson
lantmätare

Rätt avskrivet betygar:

På tjänstens vägnar:

AvskriftTillägg till förestående beskrivning.

Det pågående laga skiftet för delar av Vrångö nr 1 och nr 2 har nu framförts så långt, att varje delägarers ägokrav kunnat klarläggas liksom de ekonomiska konsekvenserna av skiftet för varje delägare. Det har härvid visat sig erforderligt, att något utöka den i planförslaget upptagna byggnadsmarkens areal. Detta har skett dels genom att viss centralt belägen åker med goda grundförhållanden nu redovisas för bostadsbebyggelse efter att från början ha avsetts för trädgårdsändamål (L-område), dels genom utökning av planområdet i norr, varigenom viss mark för fritidsbebyggelse medtagits i planen. Den sydligaste delen av området föreslås däremot utgå ur planen, då partiet i fråga utnyttjas som vattentäktssområde för ett flertal hushåll.

Den i det ursprungliga planförslaget ifrågasatta flyttningen av hus nr 24 har av ekonomiska skäl icke ansetts genomförbar vid skiftet. Planförslaget har därför i berörda del omarbetats så att det medger, att byggnaden tills vidare kan kvarstå och fästighet för densamma bildas. Även i övrigt har mindre omarbetningar i planen skett, där det varit motiverat med hänsyn till skiftets genomförande eller där förutsättningarna för planens utformning ändrats. Med hänsyn till att områden för fritidsbebyggelse medtagits i förslaget ha även de föreslagna byggnadsplanebestämmelserna omarbetats.

De verkställda omarbetningarna ha skett i samråd med förrättningsmännen för laga skiftet och berörda länsmyndigheter.

Göteborg den 10 april 1958.

Folke Dahlander

lantmätare

Rätt avskrivet betygar:

På tjänstens vägnar:

Boon Rind

Avskrift.

III G 2 25 54

Nr 1708.

Best. ✓

Epl. ✓

Apärm ✓

Karta ja

Länsstyrelsens i Göteborgs

och Bohus län resolution i ne-

dannämnda ärende.

Given Göteborg i landskans

liet den 30 december 1958.

Uti en till länsstyrelsen den 11 mars 1954 inkommen ansökan har Vrångö Bysamfällighets styrelse, genom ordföranden [REDACTED] Allmänna vägen 34, Göteborg, anhållit om fastställelse av ett av lantmätarna Folke Dahlander och Sven-Erik Johansson upprättat förslag till byggnadsplan för del av ön Vrångö i Styrnö kommun.

Förslaget finnes åskådliggjort å en av Dahlander och Johansson åren 1951-52 upprättad karta med därtill hörande beskrivning och byggnadsplanebestämmelser.

Över förslaget hava överlantmätaren, länsarkitekten samt distriktsingenjören för vatten och avlopp i länet, vederbörande byggnadsnämnd ävensom t.f. förfogandelantmätaren Ola Westerlund avgivit yttranden varjämte planförslaget kompletterats i april 1958.

Förslaget har därefter i författningsenlig ordning varit utställt för granskning, varvid anmärkning framställdes av [REDACTED] Vrångö Byggnadsnämnden har i nytt yttrande föreslagit ett tillägg till 8 § i byggnadsplanebestämmelserna.

Utan avgift.

Över anmärkningen hava planförfattaren Folke Dahlander och länsarkitekten avgivit yttranden, varjämte revidering skett enligt klagandens och byggnadsnämndens önskemål.

Därefter har förslaget ånyo utställts för granskning, utan att någon anmärkning inkommit.

Slutligen har vägförvaltningen i länet inkommit med yttrande i ärendet.

Länsstyrelsen finner med stöd av 107 § byggnadslagen skäligt fastställa ifrågavarande förslag till byggnadsplan med tillhörande byggnadsplanebestämmelser så lydande:

"Byggnadsplanebestämmelser

tillhörande förslag till byggnadsplan för del av ön Vrångö i Styrös socken och kommun.

§ 1.

INLEDANDE BESTÄMMELSER.

Mom. 1. Inom med Bf betecknat område får icke uppföras byggnad, vars användande påkallar anläggande av avloppsledning.

Mom. 2. Bestämmelserna i 97 § byggnadsstadgan skola äga tillämpning endast i den mån nedan särskilt anges.

§ 2.

BYGGNADSPLANEOMRÅDETS ANVÄNDNING.

Mom. 1. Med A betecknat område får användas endast för allmänt ända-

mål.

- Mom. 2. Med B betecknat område får användas endast för bostadsändamål och där så prövas lämpligt för handels- och hantverksändamål.
- Mom. 3. Med C betecknat område får användas endast för samlings- och föreningslokaler eller därmed samhörigt ändamål.
- Mom. 4. Med L betecknat område får användas endast för trädgårds- och handelsträdgårdsändamål och får bebyggas endast med växt hus eller därmed samhöriga byggnader.
- Mom. 5. Med Fh betecknat område får användas endast för fiskehamnsändamål och skall hållas tillgängligt för med fisket sammanhängande land- och sjötrafik samt dessutom för annan trafik i den mån den ej gör intrång på hamnens utnyttjande för fisket. Området får bebyggas endast med sådana redskapsbodar, magasin, butiks-, kontors- och vaktbyggnader, som äro erforderliga för med hamnrörelsen sammanhängande ändamål. Området får i övrigt icke utfyllas eller överbyggas i annan mån än som kan erfordras för hamnändamål.
- Mom. 6. Med Ff J betecknat område får utnyttjas och bebyggas för i mom. 5 angivna ändamål samt för sådan med fiskerinäringen sammanhängande industri eller anläggning, som med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad prövas icke vara störande

för närbelägen bostadsbebyggelse.

Mom. 7. Med Th betecknat område får användas endast för hamnändamål och skall hållas tillgängligt för väg- och sjötrafik. Området får icke utfyllas eller överbyggas i annan mån än som kan medgivas för erforderliga vågbrytare, kajer eller bryggor.

§ 3.

MARK SOM ICKE ELLER ENDAST I VISS OMFATTNING FÅR BEBYGGAS.

Mom. 1. Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas.

Mom. 2. Med korsprickning betecknad mark får bebyggas endast med uthus.

§ 4.

SÄRSKILDA FÖRESKRIFTER ANGÅENDE OMRÅDEN FÖR LEDNINGAR.

Å med u betecknad mark får icke vidtagas anordningar, som hindra främdragande eller underhåll av underjordiska allmänna ledningar.

§ 5.

BYGGNADSSÄTT.

Å med A, B eller C betecknat område skola huvudbyggnader uppföras fristående.

§ 6.

TOMTPLATS STORLEK.

Mom. 1. Å med A, Ba, Bb eller C betecknat område får tomtplats icke

givas mindre areal än 600 m². Då särskilda omständigheter därtill föranleda, må byggnadsnämnden medgiva, att tomtplats inom med Bb betecknat område gives mindre areal än 600 m².

Mom. 2. Å med Bf betecknat område får tomtplats icke givas mindre areal än 1000 m².

§ 7.

BYGGNADS LÄGE.

Mom. 1. Inom med A, Ba, Bf eller C betecknat område skall huvudbyggnad uppföras på ett avstånd av minst 4,5 meter från tomtplatsgräns. Därest ett ändamålsenligt bebyggande därigenom främjas, må dock byggnadsnämnden efter berörda grannars hörande medgiva, att avståndet minskas till 3,0 meter under förutsättning, att avståndet till huvudbyggnad å angränsande tomtplats ej understiger 9 m.

Mom. 2. Inom med Bb, L, Th, Fh eller FhJ betecknat område samt beträffande uthus inom med A, Ba, Bf eller C betecknat område skola bestämmelserna i 97 § punkterna 4 och 5 byggnadsstadgan äga tillämpning. Inom med Bb betecknat område må dock byggnadsnämnden, därest ett ändamålsenligt byggande därigenom främjas och brandsäkerheten icke eftersättes, meddela de eftergifter därifrån, som med hänsyn till rådande förhållanden i varje särskilt fall äro av behovet påkallade, dock un-

der villkor, att byggnadsnämnden till sitt biträde har byggnadskonsulent och denne tillstyrkt åtgärden.

§ 8.

BYGGNADSYTA OCH ANTAL BYGGNADER Å TOMTPLATS.

- Mom. 1. Av tomtplats, som omfattar med A, Ba eller C betecknat område, får högst en fjärdedel bebyggas.
- Mom. 2. Å tomtplats, som omfattar med Bb betecknat område, får den sammanlagda byggnadsytan icke uppgå till mer än 150 m².
- Mom. 3. Å tomtplats, som omfattar med Bf betecknat område, får den sammanlagda byggnadsytan icke uppgå till mer än 75 m².
- Mom. 4. Å tomtplats, som omfattar med Ba eller Bb betecknat område, får endast en huvudbyggnad om minst 80 m²:s byggnadsyta uppföras. Byggnadsnämnden må dock medgiva, att huvudbyggnad med mindre yta uppföres, därest så prövas kunna ske utan olägenhet.
- Mom. 5. Å tomtplats, som omfattar med Ba, Bf eller C betecknat område, må uthus uppföras endast om byggnadsnämnden prövar detta vara förenligt med ett prydligt byggnadssätt och de lokaler, som däri äro avsedda att inrymmas, icke lämpligen kunna inredas i huvudbyggnaden.

§ 9.

VÅNINGSENTAL.

- Mom. 1. Å med I eller II betecknat område får byggnad uppföras med

respektive högst en och två våningar.

Mom. 2. Å med v betecknat område får utöver angivet våningsantal vin inredas.

§ 10.

BYGGNADS HÖJD.

Mom. 1. Å med Iv eller II betecknat område får huvudbyggnad icke uppföras till större höjd än 5,5 respektive 7,5 meter.

Mom. 2. Å med Bb betecknat område får huvudbyggnad icke uppföras till större höjd än 4,5 meter. Beträffande befintlig byggnad får sådan till- eller ombyggnad icke ske, som innebär höjning av yttertakets eller del därav.

Mom. 3. Å med Bf betecknat område får huvudbyggnad icke uppföras till större höjd än 3,5 meter.

Mom. 4. Å med Fh, FhJ eller Th betecknat område får byggnad icke uppföras till större höjd än 4,0 meter.

Mom. 5. Uthus inom planområdet och byggnad inom med L betecknat område får icke uppföras till större höjd än 3,0 meter.

§ 11.

ANTAL LÄGENHETER.

Mom. 1. Inom med Ba betecknat område får huvudbyggnad icke inredas med mer än två lägenheter.

Mom. 2. Inom med Bb betecknat område får huvudbyggnad icke uppföras

med mer än två lägenheter. Befintlig byggnad med endast en lägenhet får icke tillbyggas eller inredas med ytterligare en lägenhet.

Mom. 3. Inom med Bf betecknat område får huvudbyggnad icke inredas med mer än en lägenhet.

Mom. 4. I uthus eller sjöbod får bostadsrum icke inredas."

Länsstyrelsen finner tillika med stöd av 109 § andra stycket byggnadslagen skäligt att - med undantag för de områden, som angivits med beteckningen Bf - för planområdet meddela förbud att utan tillstånd av länsstyrelsen verkställa nybyggnad inom området innan vattenförsörjning och avlopp för detsamma anordnats i erforderlig mån och länsstyrelsen i anledning därav upphävt förbudet.

Talan mot beslutet att fastställa byggnadsplanen må till följd av vad i 150 § tredje stycket gällande byggnadslag är stadgat ej ägas rum.

Över meddelat förbud enligt 109 § byggnadslagen må besvär anföras hos Kungl. Maj:t i Kommunikationsdepartementet. Besvären skola vara sagda departement tillhanda om enskild part är klagande, inom tre veckor, och om klagan föres av menighet, inom fem veckor från delfåendet av denna resolution. Besvären kunna insändas med posten

i betalt brev.

På länsstyrelsens vägnar:

Erik Axelson

Carl Hasselrot

Rätt avskrivet betygar:

På tjänstens vägnar:

E. Lundholm